

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem
omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S.
Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum
triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.24. Iesus autem eleuatis sursum oculis. Magna concludunt mysteria hi
Saluatoris actus, eiuq[ue] verba.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

in seipsum vocavit profundum, sed et illas, nunti-
cia, eius curam quae te tradit corruptioni, scilicet
intermittit, aliena, quae possides bona, restitue:
hanc tuis in actionibus repelle leuitatem: mani-
bus sumito rostratum; recede paululum ab ho-
minum frequentia: tuam feruitate conscientiam:
quamuis enim verum sit quod quantumlibet ege-
ris sufficiens non sit ad gratiam dispositio: sicut
nec fuit lapis de sepulchro sublatus ad Lazari
resuscitationem: porro necessarium est ex parte
tua, haec fieri diligenter. Ambas Dominici praec-
eptiones verbis comprehendit D. Ambrosius
elegantibus. Posuit remouere lapidem imperio ser-
monis: iubente enim Christo sensibus solet natio-
ra obedire; poterat tacita vs operationis occulta
transfere: saxum sepulchri, in cuius possessione remo-
tis lapidibus plurima defunctorum sepulchra pa-
tuerant. Sed hominibus iussu, ut remouerent la-
pidem, in veritate quidem, ut increduli crederent,
quod viderant, et aspicerent resurgentem mortuum
in typo autem, quod nobis donaret, ut leuaremus
delictorum uera.

D. Amb.
lib. 2. de
penitentia
c. 7.
Tom. 4.

§. 24. Iesus autem eleuatis sursum oculis.
Magna concludunt mysteria hi Saluatoris
actus, eiusq. verba.

77
I.
Veniustis
formae
fragilitas

Conantur sepulchrum aperire, sed obstat
Macha ait enim Dominus: *Domine, iam
saecul quadriduarius enim est*: eiusque cum-
stos factor inficiet. O miseriam humanam! O
pulchritudinem mortalem! O bonam terrenam
gratiam! Quam cito marcescit! non requiritur
saecula, non anni, non menses, non heb-
domadae: sufficit quadriduarius. Erat Lazarus (teste
D. Epiphani.) iuuenis excitatus triginta anno-
rum adolescens; perpende, quam debilis &
infirma iuuentus alacritas, quam haecida pul-
chritudo. O Domina sole formosior, o Matro-
na vultus elegantia spectabilis: heu quam par-
uam habet haec gratia tuae elegantia subtiliten-
tiam? Voluit sanctissima Iudith inter feminas
pulchritudinis palmam referens, cuius & Deus
maiora desit elegantiae incrementa, declarete
victoriam, quam Deus de superbo illo Tyrano
Holoferne reportarat: illum etenim sibi sub-
strauerat per illud, quo mundus nihil agnoscat in-
firmius, quid hoc? vultus mulieris elegantia, &
vultus feminae ormosior: *Non occidit potens eo-
rum a iuuenibus, nec filij Titan percusserunt eum,
nec ex alii gigantes opposuerunt se illi, sed Iudith
filiu Merari, in specu sacrae sua.* Non laus illi

Iudith
36. h.

fuit dixisse: mulier supereruit eum: licet enim
sit inter infirma ceteris infirmior, & tamen per-
sona est, & homo constans carne & ossibus, sed
ait vicit illum ea quo, ipsa nihil habuit in-
firmius: quid hoc? *Species facies sua*: an ali-
quid datur infirmius? attende, quam breui haec
periclitatur & evanescat, & hic vultus horrorem
excitet & fetorem emittat non tolerandum:
Domine, iam saecul, quadriduarius enim est:
optime dixit Spiritus S. *Fallax gratia & vana
est pulchritudo*, sed hoc vobis matronae nobiles
plurimum refert: *Mulier iuuens Dominum, ipsa
laudabitur.*

Proh. 31.
30.

Referato iam sepulchro, & omnium oculis
exposito Lazari cadauere, cuius mortem ad vlti-
orem confirmationem affererat factor, illud
iam corrumpens: constituit omnes attentis,
nunc oculos in sep. Ichrem, nunc consuevit
in Christum & quisque seipsum tacitus interro-
gat; quid faciet vltimus, quid ager? An ali-
quem leget plurimum, num orationem fundet
pro defuncto deprecatur? An aliqui proderit a-
moris signa, quo illum complectatur, cum
inter brachia constitutus? An forsitan super
corpus lacrymabitur: ut alter Ioseph super ca-
daver Patris sui amantissimi. Haec suspensio
cunctorum, qui praesentes aderant, animos Do-
minus recollectit, ut omnes vna iuueneret opetis hu-
nus testes forent: culares, sorores sepulchro aper-
to in nouos erumpentibus eiulatus & planctus, a-
mici singultus edebant amariore, discipuli quasi
attoniti haerebant, reliqua turba populi multo-
eula spectaculum mirabatur.

II.
Defectu
tua histo-
ria mira-
culi.

Et ne praeterea (ait D. Chrysostr.) turbam
fuisse moicum, sed innumerabilem, ex omni ge-
nere hominum, & ex diuersis constitam natio-
nibus, quam singulari consilio & superna di-
rectione eo diuina destitit arat prouidentia: Sacer-
dotes aderant, doctores nobiles, plebei, Iudaei, III.
Gentiles, milites, nauae, &c. *Conueniunt, et ad
hoc spectaculum seruanda memoria sempiterna mi-
nistres, Iudaei, & nobiles: Christiani, procellyis, naua no-
bilitissimi, senatores, iudices, &c.* idcirco turbam hanc turba co-
vocaui Dominus populul: *Propter populum qui cir-
fluxerat
sumptat*: nomen hoc omnium gentis includit
multitudinem: itaque sicut ad manifestandum
opus, & virtutem Spiritus S. hoc agit vt in Hie-
rusalem quilibet mundi nationes confluerent:
Ex omni natione quae sub caelo est, sic etiam ad si-
gnum hoc, quod agebat, velut vltimum suae di-
uinitatis assertiuum, tantam populi coadunavit
varietatem, vt tot haberet testes quot praesentes
spectaculo confluerant.

Act. 2. 5.

Ea igitur, Domine mi, iam theatrum expan-
sum est, iam audenti sunt spectatores, & ipsi iam
suum habeat exordium, in quo & ipsi caelestes
Seraphim habeant, quod multum contemplantur.
His igitur sic omnibus constitutis iustum attol-
lit diuinos oculos suos Saluator, adhuc lacrymis
madidos: *Iesus autem eleuatis sursum oculis*, Ocu-
li diuini & lacrymis infusi quid non efficiant?
Quae non viscera liquefaciant licet lapidea: voce
incipit altisoni, sic ut omnes eam perfectius intel-

IV. ligent, diuinumque Patrem alloquatur: *Pater*
Christi ad *gratias ago tibi, quoniam exaudisti me; ego autem*
Patrem *sciebam quia semper me audis*, sic ut nec mihi
oratio ex- opus est, haec tibi pauca offerre verba: *Sed propter*
penditur. *populum qui circumstant, dixit ut crederent, quia in me*
uiderunt, filium tuum in mundum, o Mysteria! o
Mysteria! o sacramentalis sacramentalis ne mihi
vel minimum eorum quae Dominus agit, praeter-
mittas, nec lota subiceas uerbis, quae loquitur:
et eum sacramentis seateat profundissimis. Vnde
Dominaus (ex mente D. Chrysostomi) probare
conclusionem, quam Iudaei proposuerat statim à
principio, quo c. arius & apertius suae cepit diuini-
tatis aperte mysterium, hoc autem contigit,
quando solidato apud piscinam Paralytico, illis
& opus & operante calumniantibus, quasi di-
uinitate uoluntatis refragum & uocum eius inui-
tium, ipse iocutus est, dixitque euidenter & palam
nedum te Deo non repugnare, sed filium esse sic
eius naturalem, ut uiam cum ipso sic haberet
uoluntatem, ut ea quae faciebat ipse operis, Pater
similiter faceret, & quae Pater, ipse quoque: *Non*
potest facere filius quicquam, nisi quod uiderit Pa-
trē facientem: quae cumque enim ille fecerit, haec &
filius similiter facit. Sicut Pater habet uiam in
semetipso: ita & filius uiam habere in semetipso
& sicut Pater suscitauit inortuos, & uiuificat, sic &
filius quos uult uiuificat, et omnes honorificans filium
sicut honorificauit Patrem &c.

Hom. 63.
in Ioh.

V.

Christi &
Patris
una po-
testas &
una ope-
ratio.

Ioh. 5. 19

78

D. Avo.
lib. 50.
hom. 119.
41.
Tom. 4.

Perpendamus etiam D. Augustino ad uerbum
illud: *Similiter. Quid dixit Quae cumque Pater*
facit, haec & filius facit similiter: magna ex-
presso; magna ueritate, magna aequalitate. Suffi-
ceret; omnia quae pater facit, haec facit & filius
non sufficit; addo similiter. Quare addo, simi-
liter? quia solent dicere non intelligentes. Pater
facit iubendo, filius obsequendo. Tu iudica an
uerbis possit clarioribus ueram suam diuinita-
tem manifestare, ac unitatem essentiae, & ope-
rationem cum Patre; o te perfidum pro- uito-
rem dei: hic tua peruersa proditur manifeste
caecitas. O caecam malitiam, & ex parte graui-

rem quam illa, quae laborant illi, qui recte
intellegerant quod illis Dominus ait, quod natu-
ralis esset Dei filius illique per omnia aequalis, ac
proinde eadem dignus adoratione & glorificatio-
ne quae Pater, licet non hoc crediderint: a que
idecirco ex illo die diabolica coeperint illum per-
sequi malitia: *Prop. eia persequerantur eum ut dicitur*
quia Patrem suum dicebat Deum aequalem se facere
Deo. His litigiosis disputationibus & liuidi conten-
tionibus usque in hunc diem & horam perfidi
obdurant; etenim Dominus uult, ut coram eis
hæc ueritas asseueretur, & ipsi sint huius operis
testes, per quos & in quo clarè uideant quos eis
ad mortem sed pro gloria Dei, & ut filius Dei
operante uiderent, quod uedum suis in operibus non
esset Patri contrarius, sed quod in omnibus & per
omnia similiter operaretur, quoniam ut nos ipsi
uideamus, ad quod ait, quando respondit nuntiis
Lazari infirmitatem nuntiantibus, hanc non esse
ad mortem sed pro gloria Dei, & ut filius Dei
glorificaretur, per eam, alludens ad hoc quod di-
xerat, opera sua esse diuina, & qualiter per illa
Pater glorificaretur sic & filius esset glorificandus:
Vi omnes honorificent filium sicut honorificant Pa-
trē. Perpende quam bene suam Saluator doctri-
nam operibus ut quibusdam catenis connectat.

Dominus igitur opus hoc, ut uiamam & res-
olutoriam acturus probationem, eorum omnium
quae illis proposuerat, & de se dixerat tantis per-
agat circumstantiis: ut probationem hanc red-
dant irrefragabilem. Primum igitur sursum in
caelum attollit oculos ad æt. æt. illum dirigens D. Bern.
Patrem: quia pro ut Bernard. hic congruè no-
tat, licet omnes calum aspiciamus, ut San- gradus
illima locum Trinitatis, tamen singulariter humil.
Patrem consistemus: *Quis est in caelo: quia si*
Baruch. Spiritum sanctum in terra missum esse uouimus: *1. Pet. 1. 12*
Spiritu S. misso de caelo. Patrem autem, licet
omni sit loco praesens, nunquam tamen tepra-
sentant nobis nisi in caelo: *Patrem in sua persona*
licet nusquam non sit, nusquam tamen inuenio nisi caelo no-
in caelo. Pater noster qui es in caelo: uident faciem
Patris, qui in caelo est, unus est Pater ueriter, qui est
in caelo.

Hæc doctrina non modicam comprehendit
Theologiam de missione diuinarum personarum, *Mat. 23.*
& conuenit illam theologis remittendo ad-
uertere, quod Dominus hac actione uoluerit Iu-
daeorum ora obstruere, dicentium: uis opera mi-
rabiliora uirtute fieri Satanaica. Considera in quem
conuertat oculos, nempe, ad æternum Pa-
trē, & quod sola eius uirtute operetur, non
hinc

VI.

Christus
in ope-
bus suis
per om-
nia atri
conuenit.

Mat. 18.

Mat. 23.

Mat. 23.

Mat. 23.

Mat. 23.

Mat. 23.

Mat. 23.

Mat. 23.

Mat. 23.

Mat. 23.

hæc, non illuc, se verti: non circumgyrat, nullis virtutibus contrariationibus: sed deuotissimo corporis situ calum inuenitur, quinimo ea ex causa ea ora capite voce loqui, quam omnes intelligerent, audirentque quæ diceret: ne si submissius loqueretur, vel dentibus mulisset, dicerent, quod aliqua deprimere verba superstitiosa, vel Demones invocaret; vel sinistra ea perterrent interpretatione: sicut Sacerdos Heli verba matris Samuelis Annæ sanctissimæ: quia tacita loquebatur, nec quid oraret, ipse capiebat.

Cum Patre suo æterno locutus primò vocat eum: *Pater* absolute: non cum illo addito: quod vobis concessit ut diceremus: *Pater noster*: quo declarando illum multorum filiorum Patrem certum est, quod simus: tantummodo filij, doctissimi: sed Christus absolute loquitur *Pater* vel *pater mi*: *Pater in manus tuas commendo spiritum meum*, *Pater cum essem eis ego seruabam eos: ego rogabo Patrem*, *Pater mi, si possibile est*, *Ascendo ad Patrem meum*, indicans: (ut notat D. Augustinus) quod eo modo quò pater est ipsius, non sit alterius alicuius: & quod ipsi sit modo quodam singulari *Pater*, quem Iudæis declarauit, ratione cuius necem illi machinari sunt: *Propterea quærebant rabi Iudæi interficere, quia Patrem suum dicebat Deum*, quod in mentem vobis venit, quod dixi: *Deus Pater meus est naturalis, cui sum in natura æqualis*: nec mihi credidistis, quinimo eam ob causam me copulastis int rictet, igitur nec mentior, nec aucta reuoco: nunc potius dict. peritax, idem vobis reuidenter demonstra-

bo. Secundo sic ait: *Gratus tibi ego, quoniam assisti me, ego autem sciebam, quia si in te audis, per hoc unitatem voluntatum, & cum æterno Patre eandem probat operat. ones.* Detraherunt ei calumniatores, eiusque opera deuigrarunt inuidi, quasi diuine legi eiusque contraria voluntati. Procul ablit hoc (ait Dominus), imo è conuerso, non ago nisi ea, quæ sunt Patris beneplacita, nec ipse vult, nisi quæ ego facio, sicque vnanimis sumus, ut nullum ego perficiam opus, quod ipse similiter non perficiat. Confirmat hoc addens quod nec quidem illi opus esset hæc præferte verba tanquam operti præfere necessaria, sed populi circumstantis gratia, ut esset velut quedam protestatio, quam in confirmationem eius, quod dixerat, publice faciebat, quatenus crederent, quod ipse iam pridem dixerat, se esse filium Dei natu-

ralem à Patre missum inmundum: *Propter populum qui circumstans dixit, ut credam quia tu missus es.* Itaque si rem intimius consideres, -aiunt D. Chrysostomus a. D. Ambrosius b. & D. Petrus Crisostomus c. Inuincies, quod Christus his verbis nullam fuderit orationem, ve Lazarium hic Christus resuscitaret, etenim orando operari, proprium istus fudit est sanctorum, qui de se virtutem non habent: oratione ostendit Dominus quòd ipse virtute propria a Hom. 63. polleret, cum enim esset filius Dei, eandem cum Patre habebat virtutem, unde verba hæc d. lib. 4. de non fore nisi quadam protestatio, quod in conf. fide cap. 3. confirmationem huius venientis miraculum illud operabatur. Quæ de causa, cum illam finisset, oculos suos à celo de flexis in sepulchrum, quibus cum defunctum attentius inspicisset, clamorosa voce, & impetiosa resurrectionem Lazaro imperauit: *Hæc cum dixisset voce magna clamauit: Lazare veni foras.* Ad quid, Domine mi, tam clamorosa opus est voce: De te vaticidius nobis magis prædixit propheta: *Non clamabitis, nec audietur vox eius foras.* Quomodo nunc igitur vociferatis, & quidem clamore grandi: *Clamauit voce magna: cur voce clamauit* (quærit D. Ambro.) *Quasi spiritus non solent operari, quasi iaculis non soleant imperare? Optime quidem, primò (inquæ Theoph.)* ve præsentem omnem vocem audirent, & vim impetiosæ vocis etiam super ipsam mortem, intelligerent: Hæc fuit illa confirmatio, quæ Christus Iudæis in illa contentione præstauit, cum illis habita, diuinitatem suam asseruit, dum eis dixit: *Qui in monumentis sunt, audient vocem filij Dei, & qui audierint, uiuent: ita ut antequam vitam habeant, vocem eius audiant, illique obtemperando vitam nauentur.*

Recordate (cum D. Ambro.) illius prodigij signi, quo Deus propheta suo Ezechielii inuinciam suam ostendit omnipotentiam, quatenus per illud populo se suadet: & assereret promissum illis iam pridem facta. Deducit illum in campum plenum craticis obliuisque mortuorum, pelle carneque nudatis. Propheta, quid tunc videtur: uiuentie ossa hæc Domini: et nostri: illis loquere meo nomine, & dic, ut audiant vocem meam: *Ossa arida audite uocem Domini, ecce ego intromittam in uos spiritum, & uiuetis: & dabo super uos ueruos, & facietis super faciem super uos carnes, & supererit: nunc in uobis circumdabo uos spiritum, & uiuetis: & facietis: quia ego Dominus.* Ex hoc signo certâ scientia cognoscet: quod ego sum Dominus: cum tale opus soli illi sit proprium, qui uerus est Dominus: inuinciam Domini uates obtemperat:

VIII. Cur voce clamet alicui.

1. Reg. 13. Dicit ab solute Pater.

Tyrt. 21. in Ioann.

X. Christus semper à Patre au ditur.

XII.

Cur voce clamauit.

Ioa. 5. 28.

XII.

Per resurrectionem clarat omnipotentiam Ezechiel.

li. Ezechiel.

37. 4.

perat: ossibus loquitur aridis: *Ossa arida audite*
verbum Domini: & ecce factus est sonitus proph-
etiae meae, & ecce commotio, respendas (ex D.
D. AMBR. Ambrosio) quod nedom animam ha: eant nedom
 Tom. 4. vitam & ad vocem Domini commouentur: *Vide*
nunc quemadmodum & auditum in ossibus & mo-
tum primum ostendat esse, quam uita spiritus resun-
datur: nam & ossa arida uidentur audire, quasi
sentiam habeant audiendi, & hic accessisse eorum
unum quodque ad suam compagem prophetico ser-
 D. AMBR. *uone signatur. A uende (cum eodem auctore) pro-*
 T. 4. *pheta Verba. Et accessit unum quodque ad suam*
compagem, & uidi, & ecce super illa uerba, &
uiscera nati ebantur & ascendebat super ea cinis de
super, & spiritus in illis non erat. Itaque primum iam
 Ro. 4. 17. *uita potuitur, iam audiant, iam obediunt diui-*
nae uocis imperio. Cognosce quod uox sit diui-
na: cum hoc sit quid D. eo proprium: Qui uocati
ea qua non sunt, tanquam ea qua sunt. Cognosce
quia ego Dominus. Hoc idem uicue Saluator
agit: canora uoce Lazarum allocutus mortuum
& dicit: potest: Cognosce: quia ego Domi-
 nus.

XIV. *Secundo (sic D. Chrysostomus & D. Ambro-*
 Forma su. *si. loc. citat.) ut symbolum futurae praemitteret*
 turae re. *resurrectionis, ostendit, quod ipse Domi-*
 surrectio- *nus esset, qui illam imperaret, pro ut dixerat: Ve-*
 nis in cla- *ni heri in qua omnes qui in monumentis sunt au-*
 more. *diunt uocem eius: ut enim aduertimus: singulari in-*
tentione probat Dominus iudaeis, hoc quod prius
illis dixerat, futura resurrectionem maxime uo-
cis clamore, siue tubae, siue Archangelis, siue ip-
 D. AMBR *sius Christi, qui huius auctori erit operis: eadem*
 T. 4. *enim (inquit D. Ambrosius) qua nunc unum*
mortuum facilitate suscitauit, tunc omnes resus-
citabit: cum illi tam facile futurum sit tunc om-
nes atque nunc unum ad uitam reuocare. Sed
nos tibi est operosius dicere ueniant duo quam
ueniant mille, Ostendit Dominus quemadmodum
resurgat: non enim unum Lazarum, sed fidem om-
 nium suscitauit &c.

XV. *Tertio: ut suspicium praescinderet anam,*
 Ut opinio *qua laborare poterant plurimi Iudaeorum, qui*
 ne ludaeo *hoc tenebantur errore, ut crederent animas de-*
 rum de a- *functorum, alij, ut diebus circa corpora obam-*
 minabus *bulare: nec esse tunc temporis operosam resurre-*
 reselleret. *ctionem: sicut nec talem credidit de filia sua*
 T. 4. 49. *Princeps ille Synagoga, qui ut a Domino filia-*
 Ioh. *re resurrectionem impetraret, ait illi: Misit de-*
 XVI. *functus est: D. Augustinus ad mysticam deflectit*
 Datu: & *rationem, quod neque Dominus signare uolue-*
 alia mysti *rat, quod nemo Lazarum quatuordecim, hoc*
 ca. ratio. *est peccatoribus, quos inueterata conuerfudo*

luis in secleribus retinet tumulatos, uerba uice
 intelligere: quandoquidem nec clamorosas uo-
 ces qualibus quotidie illis inelamamus, intelli-
 gant, nec de cadaveribus resurgant rediuiui. XVII.
 Lazarus proprio nomine compellat (sic D. Am-
 brosius) ut euidenter pateret, quod loqueretur pro-
 prius & mandaret mortuis, quasi uiderent, quia non minus co-
 minus illi obediit id quod non est, quam id quod pellat.
 est: sic etiam lucem proprio uocant nomine,
 quando nondum erat sortita nomen: sicut tu fa-
 mulum uocas, qui in atrio paratus adstat tibi re-
 spondens: *Ne fortuita magis resurrexerit, quam*
 D. AMBR *imperata uideretur. Nec illi dixit surge, sicut To. 4.*
 prius uelle mortuae, vel hesternio adulescenti
 sed: *Ueni foras: ut idem ostenderet. Et sicut in-*
 terpretatur D. August. *Non tanquam mortuum, D. Avhy.*
 sed: *tanquam sanum, tanquam uiuum, tanquam au-*
 Ser. 52. *ro paratum de sepulchro protinus eueas. Sic ut uerbu D.*
 ostenderit quod sit uerus Deus: cui proprium nra. T. 10
 sit loqui cum illo, quod non est, sicut eum illo
 quod est: *Qui uocatur ea qua non sunt, tanquam Ro. 4. 17,*
 ea qua sunt.

Audita hac uoce a circumstantibus, omnes de-
 nuo se componunt oculis dilatatis quasi eos sibi
 uellent erere & fixa acie in sepulchrum intuen-
 do defuncti corpus. collum singuli extendendo,
 ut tanto studiosius mortuum aduiderent, qui ve-
 ro retro stabant erecti in articulos pedum, super
 capra eorum qui propriis adstantibus scriptos eri-
 gebant tanto uisuri distinctius. Cernunt omnes, XVIII.
 quod quam primum Dominus uoce magna cla-
 mavit: ad eius impetium defunctus exurgit vi-
 uus erectus in pedes, consistens in sepulchro, cre-
 dit enim D. Augustinus quod quidam esset ca-
 sula in rupe excauata altitudine unius hominis:
 & nulla interposita mora prodit de sepulchro li-
 gatis manibus & pedibus instans eo modo, quo
 conditus in illo fuerat.

Illum piissima sorores sepulchro considerant,
 corpus lutescens obuoluentes iuxta Spiritus S. con-
 silium; quo nos hortatur ne corpora defuncto-
 rum aspernemur: sed qua decet sedulitate com-
 ponamus, & hoc ob-
 Ecol. 38. 17 *despicias sepulturam eius & secundum iudicium*
 Ioh. 19. *carnege corpus illius. Secundum hoc consilium*
 solebant Iudaei (teste D. Ioanne) corpora defun-
 ctorum limeis obuolnere, & maioribus manus
 illis ac pedes instans alligare: neinde uelut ca-
 piti expandebant, quod dicebatur sudarium, si-
 militer quibusdam huius constructum. Hoc mo-
 do Lazarum obuolutum sepulchro tradiderant,
 & eodem modo prodijt rediuius: *Sicut pro-*
uisti, qui fuerat mortuus, ligatus pedes & ma-
 nus.

nm eius infusus, & facies eius sudario etiam ligata.

§. 2. Scitum prodiit, qui fuerat mortuus: Est hoc miraculum miraculorum abyssus, quod eam operatus est evidentiam, quam Theologi dicunt. In attestante.

80
D. BERN.
Serm. 4. de
Assumpt.
Pf. 41. 8.
I.
Abyssus
hic est mi-
raculorū.
D. AUG.
Serm. 104. de
temp. &
Serm. 52.
T. 1. 1.
D. CHRYS.
Ho. 63. in
Ioan. T. 3.
D. BASIL.
Orat. 12.
quæ est de
moro. T. 1.

O Mirabilia! O miracula! habes hic ad oculum (ait D. Bernard.) quod David auribus tuis innotuit: *Abyssus abyssum inuocat, cat, abyssus potentie & misericordie, abyssum abyssus humis, & misericordie abyssum misericordie & tenebrarum.* Et hoc agit abyssum operatus miraculum est linguare, sic vt abyssus hic constuat miraculorum. Primum resuscitare mortuum iam corruptum, & quatuordecim. Secundum quod ligatus manibus & pedibus ipse nullius ope in pedes se erigat, prodeatque de monumento. Perpende cum D. Aug. miraculum super miraculum, & secundum primo non inferius: *Innotuit ligni nodisque uocatus uoce Christi cuius egreditur & ambulat. Prætere lignum* (sic cenlet D. Chrysolom.) *non minus admirandum uidebatur, quam suscipiari, est quidam res admirationi plena* (sic opinatur D. Basil.) *Fasciis constructi erant pedes, nec tamen impedimento fuerunt motui, manus enim robur erat impedimento.* Hoc uinum inter mirabilia cæteris præclariora, quæ Dominus in passionis sua dignatus est operari luculenter effulgit, quod iam ligatus manibus non dissiue inreuitus strictioribus, illis tamen liberissime potuit uti, sic vt de terra collegerit abscessum Malchi amiculum eamque proprio loco restituens sanauerit. Habes hic miraculum alteri simile. Tertium ad morte, cum Ruperto, quod facies illius & oculi sudario essent ligati & obtuolui; sic vt uidere non posset: nihilominus de monumento prodeit, & ambulat, non aberrat, non tentans, non offendentis.

D. AMBR.
Orat. de
fide resur.
cit. To. 4.
II.
Enarratur
à D. Am-
brofio.

Hæc omnia mirabilia paucis uerbis comprehendit D. Ambrosius. *Exiit de monumento ligatus pedes & manus infusus, & facies eius oratio erant fide resur. aperta: comprehendere si potes, quemadmodum clausis oculis iter carpat, uentis pedibus gradus dirigat, inseparabili gressu, separabili progressu: manibus uincula, nec tenebant; tegebantur oculi, sed uidebat; uidebat denique qui resurgebat, qui ambulabat, qui deserebat sepulchrum. Quod si tanta stupras mirabilia, perpendas uelim, quod qui patrat*

illa, ille sit, qui diuina pollet omnipotentia, & per hoc se Dei filium naturalem esse & legitimum probare adlaborat: *Si mirari hoc, disse, qui imperauerit, tunc mirari desinet, Iesus Christus, Dei uicinus, uita, lux, resurrectio mortuorum, uirtus erexit, uita gressum excolit, lux fugauit tenebras, reparauit obtusum, resurrectio uidentis gratiam reformauit.* Considera cum Diuo Chrysolomo *D. CHRYS.* *quantus cunctos stupor inuaserit, quam hæse- rit attoniti, quam turbati, quam perculli: non nulli lacrymantur, & admirantur alij: Quæ rogo uoces illius: qualis pressura uidentium? quam curiosa mirantium lumina? qualis in ceruicibus prementium multitudine pendebat? Ratius esse dixeris omnes. Conuertens Dominus ad discipulos stupor. suos, ait illis: *Soluite illum & sicut abire.* Sicut in die Ascensionis tantus Apostolos stupor inuasit, dum Christum uident aletos scandere nullis attractum subibus, nullis aduatum scalis, in tantum ut illis attonitis necesse fuerit deos accurrere exultes, qui illos ad mentem reuocarent, dicendo: *uin Galilæi quid admiramini? hic eternum Dominus est, qui cælos petit, & iudex est reuerfus.* Eodem modo cunctis admirantibus quod Lazarus per totum corpus ligatus uiuus prodeat, ait illis Dominus: *quid attoniti statis? quid admiramini? ipsum uelutis dissoluite manibus.**

Uidetur illis ex mente D. Ambrosij & D. Chrysol. dicere: *Quid turbati estis; & cogitationes ascendunt in corda uestra; palpate & uideat.* Ipse qui mortuus erat, & sepultus iacuerat in tumulo, spectatus non est, non est phantasma. Quinimo ea de causa credit D. Ambrosius. *Domini cum aut uoluisse, ut Lazarus resurgens à mortuis in sepulchro uincula, ligamina, funesque non relinqueret: sicut enim Rex Darius sigillo suo portas templi Dei Bel subsignauit ut uident illud saluum & integrum, certo nosset intrasse uel egressum fuisse neminem; eodem modo uoluit saluator nosse, ut Lazarus his omnibus uinculis sepulchro conderetur, quatenus illa uidentiu miracula, liquidò constaret omnibus, quod ipse idem esset qui mortuus fuerat tumulatus, nec aliquid cum illo fuisset. q. d. Eia igitur, circumspecte considera: *uiculus lapidem soluit* (ita D. Ambrosius) *Iudæi infusus soluitur & ex uel oculi sui crederent, qui credere mente nolabant, remouent lapidem, uident cadaver, factorem sensunt, infusus rumpunt, ne possint negare desuatum, quem aspiciant resurgentem, uident signa mortis & uita emouera. Quid si, dum conatur labore ipse emouere.**

D. CHRYS.
Hom. de
Laz. T. 3.
III.
Quantus
fuerit In-
dorum
stupor.
D. AMBR.
Loc. cit.
IV.
Cur Laza-
rus cum
mortuis
institis
prodeat.
D. AMBR.
To. 4.